

Festival Gledanica

Štanjel in okoliška gradišča 13. – 20. junij, 2021

Pričel se je Festival Gledanica.

Festival je dobil ime po starodavnem stolpu na vrhu Štanjelskega griča Turn. Celotedensko dogajanje v Štanjelu in okoliških gradiščih, napoveduje zaključek projekta Kaštelir, hkrati pa naznanja nova doživetja, ki bodo bogatila ponudbo destinacije Kras in Brkini ter vabila k spoznavanju te občutljive, a bogate, kulturne dediščine.

Festivalsko dogajanje se je pričelo z vodenimi ogledi gradišč, katera so del čezmejne »**Dežela prazgodovinskih gradišč ~ kaštelirjev**«, ki sega od Krasa preko Brkinov, Čičarije, Istre do Kvarnerja. Turistični vodniki Krasa in Brkinov, ki so opravili usposabljanje za vodenje po gradiščih, nas bodo popeljali na štiri gradišča: gradišče Gradišče, Ajdovščina nad Rodikom, gradišče Vahta ter Debela griža ter nam pripovedovali zgodbe o življenju v prazgodovini.

V sredo, 16. junija ter četrtek, 17. junija, bodo v okviru **mednarodne konference Kaštelir**, predstavljeni rezultati strokovnega dela vezano na ohranjanje, zaščito, prezentacijo in promocijo dediščine gradišč od Krasa do Kvarnerja ter botaniko in etnobotaniko območja. Konferenca bo potekala ONLINE.

V petek, 18. junija, se bo dogajal **3. Dan kaštelirjev**. Na slednjega so vabljeni projektni in pridruženi partnerji iz Slovenije in Hrvaške, ki bodo podpisali Listino o ustanovitvi Čezmejnega konzorcija za gradišča – kaštelirje, kar je eden izmed najpomembnejših načrtovanih ciljev projekta. Ta zagotavlja da se bodo implementirali rezultati in odvijale aktivnosti tudi po zaključku projekta. Ob Dnevu kaštelirjev bo otvoritev notranje INFO-INTERPRETACIJSKE točke z razstavo Skriti Štanjel, predstavljen pa bo tudi nov turistični produkt – SKOZI ŠTANJEL SKOZI ČAS (z AR aplikacijo).

Bogato dogajanje se bo nadaljevalo v soboto, 19. junija in nedeljo, 20. junija v Štanjelu. K obisku vabijo številne delavnice, koncerti in predstave, vodeni ogledi SKOZI ŠTANJEL SKOZI ČAS ter ogledi razstav.

Festival se bo zaključil v nedeljo, 20. junija na vrhu Štanjelskega griča. Na tem prostoru je bila pred približno tremi tisočletji štanjelska akropola – zgornje »mesto« štanjelskega prazgodovinskega gradišča. Z novimi ureditvami, v okviru projekta KAŠTELIR, je Štanjel svojo akropolo dobil nazaj.

Festivalski večer bomo pričeli s **prazgodovinsko večerjo**, na kateri bomo med drugim okušali prazgodovinsko jed, pripravljeno po receptu primorskih minešter ter poustvarjeno po arheoloških spoznanjih iz življenja v gradiščih. Jed je razvilo Društvo Planta ter dr. Jasna Fakin Bajec. Večer se bo nadaljeval z **otvoritvijo ARHEOLOŠKEGA PARKA GLEDANICA**, kresovanjem, sežigom starih venčkov Sv. Ivana ter pozdravom Solsticiju. Celoten večer bo obogatila uprizoritev zgodbe iz slikanice Sveti meč pravice, katero bodo izvedli Tolkalci Komenskega orkestra in Izrazni ples Mehki čevlji. Večer bomo zaključili s tolkalnim krogom, kjer bomo skupaj s Slovenskim tolkalnim projektom-SToP, so-ustvarili mistične ritme.

Festival Gledanica povezuje.

Letos bo okviru festivala Gledanica potekala **delavnica venčkov Sv. Ivana**. Ta starodavni običaj, vpisan v register nesnovne kulturne dediščine, je ponovno obudilo Kulturno etnološko društvo Venček iz Štanjela. Festivalu se pridružuje tudi festival **ZVOK KAMNA 2021 – festival kamnitih glasbil in drugih reči**, v organizaciji Slovenskega tolkalnega projekta, ki bo sobotni in nedeljski program obogatil s koncertom, glasbeno predstavo Moč kamna ter vodenimi ogledi galerije Kamenica. Sobotno dopoldne bo rezervirano za otvoritev novega doživetja **Škratji Kras – pravljичno doživljajske poti**, ki ga organizira Zavod Škratelj.

Ob zaključku projekta Kaštelir.

Projekt Kaštelir se je v skoraj treh letih trajanja, osredotočal predvsem na prazgodovinske naselbine iz 2. in 1. tisočletja pr.n.št. oz. natančneje iz časa bronaste in železne dobe, ki jih na območju Krasa, preko Brkinov, Čičarije in Istre do Kvarnerja poznamo kot prazgodovinska gradišča oz. kaštelirje. Z zaraščanjem gradišč, izseljevanjem lokalnega prebivalstva ter izgubo tradicije in povezav s starodavno preteklostjo, pa se izgublja tudi znanje o takrat rastočih rastlinah tega območja in njihovi uporabi. Več kot tisoč let pred prihodom Rimljanov se je na širšem območju Primorske, Istre ter Kvarnerja razprostirala gosta mreža gradišč – kaštelirjev – več kot 500, ki priča o skupnih naravnih danostih in skupni zgodovini ter enovitosti tega območja v prazgodovini. Utrjene naselbine, kamnite ograde in zidovi so dali nekoč, in dajejo tudi še danes, ti kulturni krajini svoj tipični pečat. Zato je bil glavni namen projekta aktivno ohranjanje dediščine gradišč, in sicer z njihovim ovrednotenjem, zaščito, oživitvijo ter promocijo. Prav tako smo skozi projekt obudili tudi starodavno povezanost ljudi z rastlinami in jo tako predstavili za sodobni čas, da bo služila trajnostnemu čezmejnemu turizmu, razvoju podeželja in sonaravnemu ravnanju z okoljem.

Eden izmed pomembnejših dosežkov projekta je vzpostavitev Dežele prazgodovinskih gradišč ~ kaštelirjev. Vzpostavljena je bila mobilna aplikacija z namenom popotovanja (kolesarske poti) po Deželi prazgodovinskih gradišč ~ kaštelirjev – od Krasa (preko Brkinov, Čičarije, Istre) do Kvarnerja. V aplikaciji, katera je dostopna na strani map.kastelir.eu, je bilo vnesenih in predstavljenih prvih 24 gradišč na slovenski, in 24 na hrvaški strani, 8 botaničnih poti, kulturna dediščina in naravne vrednote ter turistična ponudba ob poteh.

Novo nastali turistični produkti – prazgodovinska jed, postrežena v rekonstruirani prazgodovinski keramični skledi, vodenje po Štanjelu z AR (obogatena resničnost) aplikacijo, pri čemer se vodnici pri pripovedovanju zgodb pridruži virtualni deček Aviko, ki je ostal v Štanjelu »pozabljen v prazgodovinskem času in prostoru« in vodenje drugi treh INFO-INTERPRETACIJSKIH točkah ter druge povezave vsebine kot npr. slikanica [Sveti meč pravice](#), katera je dostopna v štirih jezikih, [botanični vodnik](#)... soustvarjajo zgodbo Dežele prazgodovinskih gradišč ~ kaštelirjev. Vse to, predstavlja podlago na nadaljnji razvoj novih produktov trajnostnega in kulturnega turizma na aktualnem območju.

Več o projektu Kaštelir: [Zgibanka](#)

Projekt se izvaja v okviru mednarodnega programa Interreg V-A Slovenija-Hrvaška.

Dodatne informacije o projektu:

Astrid Prašnikar, vodja projekta Kaštelir

E: astrid.prasnikar@kastelir.eu

T: 041 638 527